

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vajnara a soudkyň JUDr. Lucie Bičákové a JUDr. PhDr. Aleny Novotné, Ph. D. ve věci

žalobců: a) **T. P.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
b) **Ing. M. K.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
c) **Mgr. V. K.**, narozená xxx
bytem xxx, xxx
všichni zastoupeni advokátem Mgr. Ladislavem Rychtářem
sídlem U Hadovky 564/3, 160 00 Praha 6

proti
žalované: **ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA**, IČO 66000777
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Petrem Čápem
sídlem Mírové nám. 230, 263 01 Dobříš

o žalobě na ochranu osobnosti

k odvolání žalobců i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1
ze dne 23. února 2024, č. j. 31 C 131/2020-239

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výrocích I a II **mění** tak, že **se zamítá** žaloba
na odstranění v těchto výrocích specifikovaných částí článků s názvem „xxx xxx xxx xxx

Shodu s prvopisem potvrzuje J. H.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně rozhodl takto:

e) větu „Bez ohledu na tento fakt existuje z výše uvedeného velmi silné podezření, že jmenované sdružení INDOC porušuje zákon a rozhodně nelze nikomu doporučit, aby si od nich nechal radit nebo se dokonce zastupovat ve své právní věci.“

b) *odkaz „xxxxxxxxxxxxx“.*

VI. Žalovaná je povinna každému z žalobců k jeho rukám zaslat do tří dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku omluvu následujícího znění:

a) na základě živnostenského oprávnění Předmět podnikání: Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona Obor činnosti: Služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy, nejste oprávněn zastupovat zadavatele a dodavatele při zadávání veřejných zakázek, neboť se jednalo o nepravdivou informaci.

Ve zbytku textu... včetně poskytování právních služeb se žaloba zamítá

VII. Zamítá se žaloba, že žalovaná je povinna každému z žalobců k jeho rukám zaslat do tří dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku omluvu následujícího znění:

„Omlouváme se, že jsme v článku s názvem „Xxx xxx xxx xxx Ixxx“ dostupném na internetové adrese xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx uvedli, že:

b) že „Činnost sdružení INDOC je aktuálně předmětem zájmu orgánů činných v trestním řízení“, neboť jsme tím ve vztahu k žalobci T. P. a Ing. M. K. a Mgr. V. K. porušili svoji povinnost mlčenlivosti

že „existuje z výše uvedeného velmi silné podezření, že jmenované sdružení INDOC porušuje zákon a rozhodně nelze nikomu doporučit, aby si od nich nechal radit nebo se dokonce zastupovat ve své právní věci“, neboť vaší činností v rámci sdružení INDOC zákon neporušujete a naše doporučení tak nemělo pravdivého základu.

VIII. Žalovaná je povinna zaslat každému z žalobců omluvu v tomto znění:

„Dále se omlouváme, že jsme v článku s názvem „Xxx xxx “ dostupném na internetové adrese xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx uvedli sdružení INDOC na Desce (ne)cti s podtitulem Pozor na právní šmejdy! S ikonou zloděje s pytlek peněz na zádech, čímž jsme vzali spravedlnost do vlastních rukou bez respektu k vaší presumpci nevinny.“

IX. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

2. Soud I. stupně tak rozhodl o žalobě na ochranu osobnosti, ve které žalobci tvrdili, že články „Xxx xxx xxx xxx Ixxx“ zveřejněným na internetové adrese xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx a „Xxx xxx “ zveřejněným na internetové adrese xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx (dále jen „vytýkané články“) mělo dojít k zásahu do jejich osobnostních práv. Žalobci odmítali, že by nedovoleně podnikali, resp. pokoutně provozovali advokacii. To naopak tvrdila žalovaná.
3. Soud I. stupně činil podrobná skutková zjištění v bodech 60 až 110 napadeného rozsudku. Odvolací soud v podrobnostech na tato zjištění odkazuje. Stručně shrnuto žalovaná vytýkané články uveřejnila na přelomu června a července 2020. Na základě předběžného opatření nařízeného usnesením soudu I. stupně ze dne 21. 7. 2020, č. j. 33 Nc 2379/2020-20, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 13. 8. 2020, č. j. 22 Co 147/2020, tj. ještě před zahájením předmětného řízení byly tyto články z webových stránek žalované odstraněny. Posléze v reakci na vydané předběžné opatření byly žalovanou zveřejněny i další články, které, byť uváděly, že žalovaná nařízené předběžné opatření respektuje a jeho požadavkům vyhověla, s uvedeným předběžným opatřením polemizovaly a do určité míry jeho význam zpochybňovaly. V řízení bylo prokázáno, že žalobci zastupovali své klienty opakovaně v řízeních před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Z důvodu tvrzeného neoprávněného podnikání (§ 251 odst. 1 tr. zákona) bylo od 5. 3. 2020 vedeno trestní stíhání a dne 8. 10. 2021 byla podána obžaloba na žalobce T. P. a žalobce Ing. M. K. Jmenovaní žalobci, tedy žalobci a) a b), byli následně obžaloby zproštěni z důvodu § 226 písm. b) tr. řádu pro přečin neoprávněného podnikání podle § 251 tr. zákoníku, neboť nedošlo k naplnění subjektivní stránky přečinu neoprávněného podnikání. Stalo se tak rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 3. 2. 2022, č. j. 3 T 82/2021-2984, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2022, sp. zn. 9 To 104/2022. Odvolací soud se v uvedeném trestním řízení ztotožnil se závěrem nalézacího soudu, že obsahovou náplní živnosti je dle Nařízení vlády č. 278/2008 Sb. o obsahových náplních jednotlivých živností „poskytování služeb při výkonu zadavatelských činností pro zadávání veřejných zakázek a další služby obdobné povahy“, pod něž lze jednoznačně činnosti obžalovaných poskytovaných dodavatelům v rámci procesu veřejných zakázek podřadit.

4. Po právní stránce soud I. stupně odkázal na § 81, § 82 odst. 1, § 2951 odst. 2, § 2956, § 2957 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), článek 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“), ustálenou rozhodovací praxi Nejvyššího a Ústavního soudu, § 52d zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii a komentářovou literaturu. Po shrnutí svých zjištění (viz bod 136 napadeného rozsudku) soud I. stupně konstatoval, že trestní řízení proti dvěma žalobcům bylo iniciováno žalovanou. Vyjádřil pochopení, že otázka neoprávněného výkonu advokacie, tzv. vinklářství, představuje pro žalovanou problém, nicméně její reakce na činnost žalobců ve sdružení zveřejněná ve vytýkaných člancích nebyla přiměřená. Uzavřel tedy, že již předběžným opatřením bylo rozhodnuto, že žalovaná je povinna odstranit z webových stránek věty uvedené ve výroku I a II napadeného rozsudku. V tomto případě sice inkriminované věty již byly odstraněny, nicméně soud I. stupně o jejich odstranění musel rozhodnout znovu, neboť právní mocí rozsudku by skončila právní moc předběžného opatření. Soud I. stupně sice má za to, že odstranění vět pod bodem d) a e), tedy *že činnost sdružení INDOC je aktuálně předmětem zájmu orgánů činných v trestním řízení a Česká advokátní komora sleduje, k čemu šetření jmenovaných dospěje, a že bez ohledu na tento fakt existuje z výše uvedeného důvodu velmi silné podezření, že jmenované sdružení INDOC porušuje zákon, rozhodně nelze nikomu doporučit, aby si od nich nechal radit nebo se dokonce zastupovat ve své právní věci*, bylo nadbytečné, avšak jednalo se o předběžné opatření, kde dokazování neprobíhá a postačuje, že základní skutečnosti jsou osvědčeny. V případě dalších částí požadovaného žalobního petitu, že žalovaná je povinna z webových stránek odstranit slova, sdružení INDOC a odkaz <httpwww.indoc.cz>, soud I. stupně rozhodl, jak je ve výroku rozsudku shora uvedeno, stejně jako v nařízeném předběžném opatření, a za situace, že toto bylo již odstraněno. Dále soud I. stupně rozhodl o tom, že žalovaná je povinna zdržet se výroků na adresu žalobců a žalobci vytvořeného sdružení INDOC v tom smyslu, že by žalobci byli právními šmejdý a zloději pokoutníky, či vinkláři a že by vykonávali svoji činnost neodborně. V této části soud žalobě vyhověl, neboť v průběhu řízení nebylo prokázáno, že by žalobci byli osobami, které by bylo možno označit za právní šmejdý, zloděje, pokoutníky či vinkláře. Nebylo také prokázáno, že by činnost, kterou vykonávají, vykonávali neodborně, o čemž byla založena řada důkazů, a i z výpovědi žalobců vyplynulo, že svoji činnost vykonávají vcelku úspěšně. Pokud se týká informace, že nedoporučují veřejnosti spolupracovat s žalobci, soud v této části žalobu zamítl, neboť věta byla vytržena z kontextu a dle názoru soudu I. stupně se jedná o názor žalované, který nepodléhá důkazu pravdy (*zde je skutečně rozpor mezi zněním výroku a odůvodněním rozsudku – poznámka odvolacího soudu*). Dále soud I. stupně zamítl žalobu v části, ve které měla být žalovaná povinna zdržet se jakéhokoli zmiňování o žalobcích anebo zdržení se zmiňování o společnosti INDOC v rubrice Deska necti na stránkách žalované xxxxx s odůvodněním, že v této části je návrh nedůvodný, neboť tento požadavek je nekonkrétní a žalovaná by se nemohla o žalobcích zmiňovat vůbec žádným způsobem, tzn. ani pozitivně. Zamítl také požadavek každého z žalobců na finanční satisfakci 100 000 Kč, když žalobci netvrdili ani neprokázali ani přes poučení dle § 118a odst. 1 a 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) vznik závažné újmy.
5. Soud I. stupně dále hodnotil, že žalobci po změně žalobního petitu, která byla připuštěna, žalovali eventuálním petitem, tzn., že v první řadě chtěli finanční satisfakci, a pokud by jim finanční satisfakce přiznána nebyla, požadovali teprve omluvu. Vzhledem k tomu, že se jednalo o žalobu na ochranu osobnosti, kde pokud soud zkonstatuje, že došlo k neoprávněnému zásahu objektivně způsobitelnému poškodit žalobce, nastupuje jako satisfakční prostředek morální satisfakce, tzn. satisfakce ve formě zdržení se výroků, jejich odstranění či ve formě omluvy, a finanční satisfakce nastupuje teprve v okamžiku, kdy morální satisfakce nepostačuje, shledal soud I. stupně důvodnou jen satisfakci morální a požadavek na finanční satisfakci zamítl, když žalobcům závažná újma nevznikla. Soud I. stupně přiznal dále žalobcům částečně nárok na omluvu a o náhradě nákladů řízení rozhodl dle § 142 odst. 3 o. s. ř. tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu.

6. Proti výrokům I, II, III, částečně VI ve vyhovující části a VIII napadeného rozsudku podala žalovaná včasné odvolání. Namítala nesprávná skutková zjištění a nesprávné právní posouzení. Namítala tedy, že soud I. stupně převzal do výroků I a II napadeného rozsudku výroky 1.1. a 1.2. usnesení Městského soudu v Praze č. j. 22 Co 147/2020-52 ze 13. 8. 2020, jimiž bylo nařízeno předběžné opatření. Žalovaná však již pasáže uvedené ve výrocích I a II napadeného rozsudku z příslušných článků odstranila dne 22. 7. 2020, tedy dva měsíce před podáním žaloby. Těmto dvěma takto formulovaným petitům neměl soud I. stupně vyhovět, neboť nejsou vykonatelné. Jestliže se žalobce domáhá žalobou splnění nějaké povinnosti i poté, co byla splněna, nemůže ji soud v rozsudku žalované uložit. V případě odstranění slov z webových stránek to možná není jednoznačně zřejmé, ale naprosto jasné je to v situaci, kdy žalobce požaduje zaplacení peněžitě částky. Kdyby soud rozsudkem či platebním rozkazem uložil bývalému dlužníkovi zaplatit dluh poté, co jej již dlužník uhradil, a toto rozhodnutí nabylo právní moci, mohl by se žalobce domáhat jeho splnění a velmi pravděpodobně by byl úspěšný, neboť důvodem pro zastavení exekuce podle § 268 písm. g) o. s. ř. je zánik práva po vydání rozhodnutí. Dlužník by tak byl nucen znovu splnit dluh, který již zaplatil. Jestliže tedy žalobci setrvali i v těchto částech žaloby na stanovení povinnosti odstranit věty a slova z webových stránek žalované, potom měl soud i tyto části žaloby zamítnout. Bez ohledu na shora uvedené je pak nesprávné uložení povinností ve výroku I písm. d), e), o nichž i soud v bodu 139. napadeného rozsudku uvádí, že odstranění tam uvedených vět je nadbytečné. Skutečnost, že o odstranění těchto vět bylo rozhodnuto předběžným opatřením, není sama o sobě důvodem pro jejich převzetí do vyhovujícího výroku rozsudku ve věci samé. Naopak, jestliže soud v nalézacím řízení dospěl k jinému závěru, měl v těchto částech žalobu zamítnout, i kdyby její petit byl vykonatelný. Žalovaná poukázala dále na rozpor mezi výrokem III (iii) napadeného rozsudku a odůvodněním (viz bod 141 napadeného rozsudku). Ve vztahu k výroku III napadeného rozsudku poukázala dále na rozpor mezi body 138 a 140 napadeného rozsudku. Pokud jde o omluvu uloženou výrokem VI, trvala na tom, že žalobci nebyli oprávněni na základě svých živnostenských oprávnění poskytovat právní služby zadavatelům a dodavatelům při zadávání veřejných zakázek, a tuto úvahu dále rozvedla s odkazem na nálezy Ústavního soudu Pl. ÚS 30/21. Namítala také, že soud I. stupně nebyl vázán zprošťujícím rozsudkem. Zde opět odkázala na Nález Ústavního soudu IV. ÚS 469/02 a uvedla, že otázku, jakou činnost mohli žalobci na základě svého živnostenského oprávnění vykonávat, si měl soud I. stupně posoudit sám. Namítala rovněž, že rozsah omluvy uložené výrokem VIII jde výrazně nad rámec zjištěného skutkového stavu, když uvedení sdružení INDOC na „Desce (ne)cti“ nelze považovat za vzetí spravedlnosti do vlastních rukou, stejně jako to nelze považovat za porušení presumpce nevinoty, což je pojem trestního řízení, které nebylo vedeno se sdružením INDOC, nýbrž se žalobci a) a b).
7. Žalobci podali také odvolání do napadeného rozsudku, byť jen do výroku o nákladech řízení. Namítali, že jim měla být přiznána plná náhrada nákladů řízení, neboť forma a výše přiměřeného zadostiučinění závisela na úvaze soudu, resp. namítali, že jim měla být přiznána náhrada minimálně ve výši 60% s ohledem na míru úspěchu ve věci.
8. Ve vyjádření k odvolání žalovaných pak žalobci uvedli, že bylo zcela jasně prokázáno, že vytýkanými články bylo zasaženo do jejich osobnostních práv. Opět poukázali na rozsudek Městského soudu v Praze v trestním řízení, sp. zn. 9 To 104/2022, který uzavřel, že žalobci a) a b) byli oprávněni zastupovat své klienty v řízení před ÚOHS v rámci jejich živnostenského oprávnění, a to volné živnosti pod bodem 70 - služby administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy a bodem č. 60 - poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků. Obsahovou náplní živnosti je dle Nařízení vlády č. 278/2008 Sb. o obsahových náplních jednotlivých živností “poskytování služeb při výkonu zadavatelských činností pro zadávání veřejných zakázek a další služby obdobné povahy“, pod něž lze jednoznačně

činnosti obžalovaných [žalobců a) a b), ale i žalobkyně c), na kterou nebyla podána obžaloba] poskytovaných dodavatelům v rámci procesu veřejných zakázek podřadit. Pokud jde o nemožnost uložení povinnosti odstranit části vytykaných článků poté, co tato povinnost již byla splněna na základě dříve vydaného předběžného opatření, zde odkázali přímo na odůvodnění usnesení Městského soudu, kterým bylo o návrhu na předběžné opatření, resp. o odvolání do prvostupňového usnesení rozhodováno a kde bylo uvedeno, že právě v poměrech sporů o ochranu jména a osobnosti člověka najde uplatnění citované ustanovení, podle něhož se osoba tvrdící, že je na svých osobnostních právech poškozována, může domáhat nařízení předběžného opatření, kterým bude uloženo škůdci, aby se svého jednání zdržel (např. uveřejňování nepravdivého tvrzení), popř. aby něco vykonal (např. odstranil podobiznu z místa veřejně přístupného), a to i v tom případě, kdy ani v řízení o věci samé žalobce ničeho jiného nehodlá požadovat. Jen tímto způsobem lze účinně, byť prozatímně, zabránit vzniku či narůstání škody (újmy) a tím ochránit soukromá práva a oprávněné zájmy účastníků“. K tomu lze dodat, že takovýto závěr není ojedinělý a plyne i z jiných soudních rozhodnutí a odborných názorů. Přesně v souladu s uvedeným právním názorem Městského soudu v Praze žalobci postupovali a v následně podané žalobě uplatňovali „to samé“ (tj. neuplatnili ničeho jiného) jako v řízení o předběžném opatření. Nelze totiž opomenout, že úprava poměrů mezi stranami podle předběžného opatření je jen předběžná a dočasná (což ostatně plyne i z textu předběžného opatření). Konečnou ochranu práv žalobců může zajistit jen pravomocný rozsudek, kterého se také (v souladu s instrukcí v předběžném opatření) žalobci domáhali. Ze žaloby žalobců se zcela jasně podává, čeho se domáhají, tj. trvalého odstranění závadných pasáží článků a přiměřeného zadostiučnění. Jak opakovaně judikoval Ústavní soud (např. v nálezu II. ÚS 3137/09) „*účelem civilního procesu je řešit spory a přinášet spravedlnost*“. Přistoupením na zcela formalistické a nelogické argumenty žalované o tvrzené „nevykonatelnosti“ rozsudku by v daném případě znamenalo „*denegatio iustitiae*“. Navíc z postoje žalované v celém soudním řízení (včetně odvolání) se jasně podává, že odstranění závadných pasáží v předmětných člancích nechce dobrovolně trvale respektovat. O to více je potřeba, aby napadený rozsudek stanovoval jasnou a trvalou povinnost odstranění závadných pasáží v daných člancích.

9. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně v rozsahu, v němž byl odvoláním napaden, a dospěl k závěru, že odvolání je částečně důvodné.
10. Podle § 81 odst. 1 a 2 o. z. *je chráněna osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. Ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.*
11. Podle § 82 o. z. *člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.*
12. Podle § 2956 o. z. *vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nabrání škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.*
13. Podle § 2951 odst. 2 o. z. *se nemajetková újma odčiní přiměřeným zadostiučněním. Zadostiučnění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.*
14. Soud I. stupně zjistil skutkový stav v míře dostatečné pro jeho rozhodnutí a až na výroky I a II, kde důvody budou rozvedeny dále, lze souhlasit i s tím, jak bylo soudem I. stupně věcně rozhodnuto, tj. pokud jde o vyhovující výroky, neboť zamítavé výroky ve věci samé nebyly žalobci napadeny. Na věcnou správnost napadených výroků III, výroku VI ve vyhovující části

a výroku VIII pak nemá vliv skutečnost, že si soud I. stupně opravdu v některých částech napadeného rozsudku protiřečí.

15. Žalobci, resp. žalobce a) a b), byli trestně stíháni za ve vytýkaných člancích popisovanou činnost, kterou žalovaná považuje za pokoutný výkon advokacie, obžaloby byli však zproštěni. Žalovaná má pravdu, že zdejší soud jako soud odvolací v civilním sporu není sice tímto zprošťujícím rozsudkem vázán (§ 135 odst. 1 o. s. ř. a contrario), nicméně odvolací soud se plně ztotožnil s argumentací trestních soudů ve zprošťujících rozsudcích. I zdejší odvolací soud je tedy toho názoru, že žalobci byli na základě volné živnosti v souvislosti s veřejnými zakázkami oprávněni poskytovat své služby dodavatelům (nikoliv jen zadavatelům) veřejných zakázek a v souvislosti s touto činností je zastupovat i ve správních řízeních před ÚOHS, která mají svá odborná a technická specifika. Z trestního spisu pak nevyplývá, že by se žalobci pokoušeli své klienty zastupovat např. i v řízeních před správními soudy. Žalobci svou činnost vykonávali v souladu s principem vyjádřeným v čl. 2 odst. 4 Ústavy, podle něhož každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Subsidiárně použitelný správní řád (zákon č. 500/2024 Sb.) v řízení před ÚOHS jim toto umožňoval, když upravoval zastoupení zmocněncem v § 33. Navíc zdejší soud zcela souhlasí s tím názorem odvolacího trestního soudu, že žalobci se neprezentovali jako právní profesionálové a obsahem jejich činnosti bylo jak zastoupení klienta, který získal veřejnou zakázku v řízení u ÚOHS, které vyvolal neúspěšný uchazeč o veřejnou zakázku, tak rovněž činnost směřující k zajištění úspěchu klienta při získávání veřejných zakázek, tj. např. rozbor zadávacích podmínek, podpora klienta při zpracování nabídky a dalších podkladů, přičemž jednou z mnoha nabízených služeb v rámci celého procesu směřujícího k získání veřejné zakázky bylo současně zpracování a uplatnění opravných prostředků jménem klienta v případě, že potřeba jeho podání vyvstane. Uplatnění opravných prostředků v zastoupení dodavatele, který žádal o přezkum veřejné zakázky, kterou nezískal, tedy představovalo pouze okrajovou službu nabízenou klientům v rámci komplexního procesu získání veřejné zakázky, a to zároveň zcela logickou, neboť žalobci jako zástupci dodavatelů byli obeznámeni s poměry v daném řízení, a disponovali proto jak potřebnými informacemi k podání opravných prostředků, tak též věcnými a technickými znalostmi z oborů, v nichž k zadání veřejných zakázek docházelo a v nichž mají odborné vzdělání a dlouholetou praxi. Současně je třeba upozornit na charakter samotného přezkumného řízení před ÚOHS, když návrh na jeho zahájení je pouhou iniciací dozoru ÚOHS nad postupem zadavatelů a nejedná se o řízení, v němž by žalobci mohli vykonávat jakýkoli druh obhajoby či kvalifikovaného právního zastupování svých klientů. Uplatňované námitky bývaly nadto zejména technického charakteru a týkaly se kritérií hodnocení nabídek dodavatelů, a nejednalo se tedy v žádném případě o sofistikovanou právní pomoc.
16. Vytýkané články pak stavěly žalobce do pozice pokoutníků a tzv. vinklářů, tedy do výrazně negativního světla, přestože v té době otázka nezákonnosti jejich činnosti byla teprve přezkoumávána v rámci, i žalovanou iniciovaného, trestního řízení. S tím souvisí i odvolací námitka rozporu odstavců 138 a 140 napadeného rozsudku. Vyjádření soudu I. stupně zde sice není zcela srozumitelné, nicméně, co je podstatné, obě označení „vinklář“ a „šmejda“ je s ohledem na kontext možné postavit vedle sebe a tyto výroky by bylo v rámci kritiky zřejmě možné použít, avšak pouze za situace, kdy by byl pokoutný výkon advokacie shledán, což se však nestalo. Těmito až expresivním výrazy označujícími sdružení žalobců, tedy potažmo i žalobce jako osoby nezákonně provozující advokacii, a připodobňováním jejich působení k činnosti zloděje nesoucího pytel lupu tak nepochybně došlo k zásahu do jejich osobnostních práv.
17. Pokud jde o výroky I a II, které nyní odvolací soud změnil dle § 220 odst. 1, písm. a) o. s. ř. tak, že žalobu zamítl, je třeba sledovat celou chronologii případu. Znění těchto výroků bylo obsaženo již v usnesení ze dne 13. 8. 2019, č. j. 22 Co 147/2020-52, kterým bylo nařízeno předběžné

opatření. V uvedeném rozhodnutí shledal odvolací soud možnost uložit žalované povinnost odstranit vytýkané články, resp. nespornější pasáže v nich, přestože výrok samotného petitu později podané žaloby může být shodný (viz bod 8 uvedeného rozhodnutí). Je nesporné, že žalovaná respektovala předběžné opatření a vytýkané články odstranila. Odvolací soud tedy nakonec přisvědčil argumentaci žalované, že by v této části žalobě vyhověno být nemělo, když povinnost byla již v minulosti splněna nikoliv tedy dobrovolně, nýbrž na základě předběžného opatření vydaného ještě před podáním žaloby. Je sice pravdou, že předběžné opatření zanikne rozhodnutím ve věci samé [viz § 77 odst. 1, písm. b) a c) o. s. ř.], opětovnému uveřejnění článků však dle názoru odvolacího soudu dostatečně brání výrok III napadeného rozsudku, který odvolací soud naopak potvrzuje a který ukládá žalované povinnost zdržet se výroků na adresu žalobců a žalobci vytvořeného sdružení INDOC v tom smyslu, že i) by žalobci byli „právními šmejdy“, „zloději“, „pokoutníky“ či „vinkláři“, ii) by žalobci vykonávali svoji činnost neodborně, iii) se nedoporučuje veřejnosti spolupracovat s žalobci. Zde obстоjí i výrok III (iii) napadeného rozsudku, o kterém soud I. stupně mylně uvádí, že jej zamítl, neboť jde o hodnotící soud, který byl vytržen z kontextu. Odvolací soud je toho názoru, že pokud nebylo shledáno, že by žalobci pokoutně vykonávali advokacii, není důvod, proč doporučovat veřejnosti, aby s žalobci nespolečně pracovala, když jiný důvod, proč spolupráce není doporučována, uveden nebyl. I tedy v této části výroku III (iii) není důvod pro zamítnutí žaloby a rozhodnutí je věcně správné.

18. Odvolací soud s ohledem na svůj výše uvedený výklad shledává správným i výrok VI v napadené vyhovující části a výrok VIII napadeného rozsudku, neboť k zásahu do osobnostních práv žalobců vytýkanými články došlo a formulovaná omluva formou dopisu je přiléhavou formou satisfakce. V této souvislosti odvolací soud shledává přiměřeným i znění omluvy uvedené v článku VIII napadeného rozsudku, neboť spojení sdružení INDOC s obrázkem zloděje s pytle peněz na zádech v situaci, kdy zatím pouze probíhalo trestní řízení, lze obecně chápat jako porušení presumpce neviny a žalobci jako členové sdružení INDOC, po rozkliknutí odkazu na webové stránky tohoto sdružení snadno zjistitelní, toto vyobrazení mohli vnímat tak, že ze strany žalované vlastně byli již odsouzení.
19. Z výše uvedených důvodů odvolací soud napadený rozsudek ve výrocích I a II změnil dle § 220 odst. 1, písm. a) o. s. ř. tak, že žalobu zamítl, ve výroku III, ve vyhovující části výroku VI a ve výroku VIII jej pak dle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
20. Pokud jde o náklady řízení, vzhledem k tomu, že došlo ke změně napadeného rozsudku, rozhodoval o nich odvolací soud dle § 224 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 2 o. s. ř. Odvolací soud si je vědom výtek žalobců proti původnímu výroku o nákladech řízení. Rozsudek soudu I. stupně ale byl částečně změněn a odvolací soud se též nedomnívá, že by mělo být postupováno shodně jako při odškodňování za nezákonný postup státu dle zákona č. 82/1998 Sb., kde jakákoliv forma satisfakce za nemajetkovou újmu má již za následek plnou náhradu nákladů řízení. Odvolací soud se tak při rozhodování o nákladech řízení řídil následující úvahou: „Žalobci požadovali jak odstranění vytýkaných článků, resp. jejich částí, tak zdržení se jejich spojování s vytýkanými výroky v člancích obsaženým, omluvy a peněžité satisfakce. Úspěšní byli alespoň částečně v požadavku zdržovacím, a pokud jde o omluvu. V požadavku na odstranění sporných částí vytýkaných článků a na peněžní satisfakci úspěšní nebyli. Skutečnost, že se do zamítavých výroků neodvolali, bez ohledu na důvody tohoto postupu, nemůže být přičítána k tíži žalované. Odvolací soud tak považuje za přiměřené posoudit procesní úspěch a neúspěch obou stran za v zásadě shodný, což jej opravňuje k rozhodnutí, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení celého řízení, tedy řízení před soudy obou stupňů.“

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do 2 měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř.

Praha 3. října 2024

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu